

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstien és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent

Nyitlertl ezikkék:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Tisza Kálmán interpellációja az országgházban.

r. A képviselőház october 30-ki ülésében nagyon is komoly dologról volt szó, még is kevésbé mult, hogy sokan nem mosolyogtak. Nem a tárgy fontossága birt ilyen hatással, ezt mondanom sem kell, — hanem az interpellatio következtetlenség- és tapintatlanságban kitünő genialitása.

Tisza Kálmán interpellációba fogott okoskodása következtében:

az 1867-ki közjogi alap az osztrák belügyek-beavatkozásra kényszeríté a magyar kormányt, s így adandó alkalommal az ottani miniszterium is bele-**vegyülhet** a mi dolgainkba. Ez az állapot veszélyes az országra, az alkotmányosságra, miért eljöttnek látja az időt a tiszta **personal-unio** helyreállítására, hogy legyen a nemzetnek pénze és ereje jogait megvédelmezni az **esetleges** támadások ellen.

Bár hogyan helyeselve is ez elmékedést a „Hon”, mégis azt mondó vagyok, hogy ez interpellatio által T. K. nem növelte államférfiúi hírnevét; de a mi ennél sokkal több, nem hatott **„helyzetünk tisztázására”,** sem „a **jövendő teendők** iránti eszmék megállapítására;” pedig interpellációja indoklásában kiválóan e **kettő** hangsúlyozta.

Lehet, hogy T. K. komolyan akarta ezt tenni; hanem ő rajta nem most történik meg először, hogy a céltől messze félre, — vagy rajta túl lő.

Lássuk csak legelőbb is helyzetünket.

T. K. szerint az 1867-ki kiegyezés kényszeríté a mi kormányunkat résen állani; szerintünk ép a **personal unio**, a sok századon át egykoronás fő alatt élésből származott nemzetközi viszonyok esziklik azt, hogy magyar államférfi nem hunyhat szemet azokra, a mik Lajthán túl történnek. s ha fejedelme tanácsát kikéri, egész lélekéből, s az igazságérzet erővel siet felfejteni, **mi** veszélyt lát hazájára, a monarchiára, az alkotmányosságra hárulni egy újabb megindult áramlatból.

A veszély sem onnan származott, honnan azt T. K. deriválja, mert a magyar kormány, mint ilyen be sem avatkozott; hanem eredett azon szabadosági fluctuációból, melynek mesterei a reakció és feudalismus valának, Hohenwarthal e látható esz-közzel.

A foederalismus felbontással fenyegette a lajthántuli monarchiát s ha ennek hatását egy magyar államférfi hazánkra nézve számbavette, ugyan hibát követett-e el azzal, hogy nem némult el akkor, midőn az édes anya, a haza nyugalma forgott veszélyben? Ez volt ám a **közeli** veszély, a minthogy a hohenwarthi lapok utóbb dühökben ki is potyogták, miszerint hozzánk is átláptálandó lett volna az a derék foederalismus. Ez helyzetünkben — abszolutismust vagy felosztást jelentene; tehát ennek elhárításáról kelle gondolkozni Andrásynak is, midőn királyá előtt nézeteit elmondá, s nem foglalozhatott azon veszéllyel, melyet T. K. is **csak** mint bekövetkeztetőt jelez. Am de a mi csak bekövetkeztetik el is maradhat, kivált, ha elegek vagyunk mi magunknak, s ha netalán szövetségesünk adott alkalommal jó szolgálataikat felajánlnak így szólhatnánk: majd magunkra eligazadunk, az a veszedelmes eshető viszontbeavatkozás elmaradna. Azután valjon vesszük-e mi zokon azt, ha a mi állambontóink törekvéseit nem legyeznek a lajthántuli irányadó körök, hangadó lapok? Nem vehetjük tehát rossz neven, ha Andrassy elmondá a királynak s a korona többi tanácsosai előtt is **indokolá**, hogy a csehek igen sokat követelnek. Erjék be **kevessebbel**, azután szidjanak, fenyegetsenek minket; mindez **kissebb** rossz lesz, mintha egy **szláv** összparlament és 17 conföderált államka állítatott volna szembe Magyarországgal, s azok a váltig ismert cseh agitátorok a nemzetiségi áramlatot nálunk is foederalistikus hullámnak indíthatták volna.

Igen, de a magunk jogálláspontja védelme által **előidézett** gyűlölet. Erről T. K. megint furcsát beszélt. Szerinte „a végeredmény bármi legyen Ausztriára nézve, ránk nézve az lesz, hogy nemcsak az egyik félnek **barátságát fogjuk megnyerni** a másik fél gyűlölete árán, de **mindkettőt ellenségünké tesszük.**” Ezt a nevezetes ellenmondást a baloldal megéljenzte, pedig az okoskodás elejét vége lerontja.

Különben is nagyon gyerekes állítás az, egy államférfiú szájában, hogy a csehek s általában a szlávok gyűlöletét Andrassy tanácsa, vagy állítólag az 1767-ki kiegyezésből folyó magyar beavatkozás vonja Magyarországra. A panszlávok ép államunk fennállásáért gyűlölnék minket, ezen ugyan a personal-unio helyreállítása se változtatna, sőt azt épen fokozná. A Hohenwarth-féle pactum mulhatlanul abszolutismusra, még pedig szláv abszolutismusra vezetett volna; ez ellen **kötélleisége** volt minden magyar és minden osztrák alkotmányos államférfiúnak remonstrálni; mert, ha a Lajthántul

ilyen kormányzat áll vala fenn, minő hatása lett volna a magyar államra is, ezt az 1848. előtti idők eléggé bizonyítják. Ép ezért kötötte ki az 1867-ki pactum azt, hogy az osztrák állam is alkotmányosan kormányoztassék. Ne feledjük, hogy 1848. előtt nem létezett dualisticus paritást biztosító kiegyezés, a magyar kormányférfiak sem avatkozhattak be az osztrák ügyekbe; de azért csakugyan confiscálva volt az a sok törvény, mely állami önállóságunkat biztosítá, s a Metternich-kormány ugy rendelkezett Magyarországot ügyeivel, mintha az 179%-ki törvények nem is léteztek volna. Akkor a Metternich tanácsában nagy szerepet játszottak a mi jóakaró cseheink, a mai pactálók egy némelyike is érezte befolyását. A lajthántuli államférfiak beavatkozása **esetlenségét** tehát nem az szokta előidézni, ha a magyar korona tanácsosai is meghallgattak oly ügyekben, melyekről maga T. K. interpellációja kezdő soraiban így szól:

„Magyarorzzágra nézve nem lehet **közömbös** az, mint az ő felsége többi országai és tartományaiában lefolyt és még most is folyamatban levő események is **bebizonyították**, hogy önállóságának és alkotmányának kérdése az azon országok és tartományokban **felmerülő törekvések és változások által veszélyeztetik;**” — ime ép ez által ismerte el T. K. azt, **hol** a baj kuforrása, s miért kelle Andrásynak beszélni, midőn kérdezték. Nem elegyedett ő mások belügyeibe, csak saját jogainkat védte a tulkapás veszélyei ellen. Az 1867-ki kiegyezés módot nyújtott a **veszély megelőzésére**, az 1848. előtti personal-unio pedig **állandó** vette volt nálunk az **idegen** államférfiak befolyását. Ne kívánjuk tehát vissza az 1847-es állapotokat! ne vessük el lábaink alól az 1867-ki alapot, mely kezünkbe adta az eszközöket arra, hogy a válságnak **már** Bécsbe és pedig sikerrel szemébe nézhessünk; mert egy T. K.-féle personal-unioa törekvés e pillanatban, főpostulatuma levén a külön sorhadsereg is — oly chaost hozna hazánkra, mely nemzetiségi belharcokkal, s talán katonai lázadásokkal ajándékozna meg e sokat szenvedett országot.

Ezért azt mondók vagyunk:

ne kövessük a T. K. által kitűzött **jövendő** teendők sorát; sőt inkább **erősítsük** meg azon alapot, mely képessé tette kormányunkat arra, hogy az egész monarchiát érdeklő ügyekben is latba vehette szavát, míg a Tisza personal-uniojának forciozása ma odavezetne, hogy igazán ellenségünké tenné a szlávok — e hagyományos ellenségek mellett — a németeket is, s ekkor államunk belügyeibe **nemcsak** osztrák és cseh államférfiak, hanem nagy-németek és nagy-oroszok is beleszólnának, **beleszólnának.** En legalább többre, százszor annyira becsülöm azon pactumot, melynek alapján **magyar** államférfi szava **sulylyal birt** a cseh kiegyezés serpenyőjében, — mint az olyan quasi personal-uniót, mely nyakunkra uszitana minden népfajt Magyarországon és Lajthán-túl midőn **idegen** államférfiak sic volo sic jubeo-ja **döntene** nemcsak a magyar belügyek, de hazánk sorsa felett.

Lapszemle.

A „Reform” a baloldal hazafiságára hivatkozik a beállott fajharoz korában. Az állam czélja a felindult szenvedélyek zajában el nem érhető. Az ész, a szellem terem a chaosból, A csehek az osztrákoktól nem, csak a németektől tartanak. A mi barátaink soha sem voltak. Az osztrákokat kétszer buktatták meg. Belcredi által Scherlinget. 1869-ben, midőn a reichsrathot lehetlenné tették. Az ellenzék programjának feltételei a beállott események által megváltoztak. Válságot akar a szélső bal, midőn a Lajthántuli szenvedélyek dühnek. A fajharoz lehetlenné teszi az állam fogalmát.

Másik cikkében az „Obszor”-nak Starosevits közlőnének ravasz hangjára figyelmeztet, mely „gonoszabb de ügyes kezét” helyez kilátásba Kvaternikénál. Midőn így a határvidék forradalom lehetségeről, indirect igatva beszél, az oguini lázadást Andrassyra fogja. Az izgatottságot a nemzeti párt közlönyei tartják fenn Horvátországban s ideje volna, hogy Bedekovics kevésbé atyailag bánjék el azokkal, kik a vezetősök alá kerültek közül, azokat is tévuttra viszik, kiknek lesz veszteni valójuk.

Az „Ung. Lloyd” kelteire irányozza szemeit. A muszka a békét játsza. — A fekete tengeren kikötőket épített. A Volgán a kereskedelmet emeli. A törökkel Erzerumon keresztül táviratösszeköttetést létesít. A keleti tengeren angol bankárok által vaspályákat készített s ez alatt 18 hó folytatn Közép-Ázsia több tartományait s egy 120 □ mfnyi szigetet nyel el China keleti részén békeszerető gyomrával. A mi azonban a népek boldogságát alássa az azon káröröm, melyet a muszka most tanúsít Ausztria belzavarai fölött, s melyet az osztrák közlönyök fejeztek ki akkor, midőn a chivai chán egy, az oroszok ellen létesítendő ligán tárazozott.

Taneszközeink a londoni világtárlaton.

— Gönczy Pál jelentése a közokt. ministerhez. — (Folytatás.)

A svéd kiállítási épület szobái közepén voltak fölállítva a nép-, közép- és egy felső műtani iskolák épületmintái természetben s ezekhez hasonlók rajzolva a falra voltak függesztve.

Itt voltak továbbá az iskolai padok és asztalok azon különféléseiben, a mint azok a svéd iskolákban elfogadva és használatban vannak. Ez iskolai padok leginkább két-két ülésűek. mindenik erősen és szépen készítve; azonban ezeknek is megvannak azon lényeges hiányai, melyeket fentebb az angoliskolai padokról megjegyeztem.

Voltak itt fali íróablák, földabrosztartók, tanítói asztalok (kathedra), iskolai egyszerű harmonium, csengelyűk, órák, víztartók csappal s ívóedényekkel, testgyakorló intézetek mintái a svéd testgyakorláshoz megkívántató eszközökkel stb.

E tárlaton iskolai épületeinket föltüntették a pestvárosi népiskolák és az egyetemi vegytani laboratorium épületeinek pompás rajzai és a közoktatási miniszterium által kiadott népiskolai épülettervek.

Iskolai irodalmunkat, bár ezek nem voltak szakszerűleg rendezve, megannyi külön könyvtárakcskában mutatták be: a m. kir. közoktatásügyi miniszterium népiskolai könyveivel Aigner, Heckenast, Hartleben, Hoffmann és Molnár, Kugler, Lampel, Lauffer, Stolp, Petrik, Rosenberg, Reich pesti és Telegdy debreczeni könyvárusok; az akadémia régiség-osztálya, Kisfaludy-, Szt. István-, a természettudományi társulatok, továbbá Márcukovszky, Nendtrich Linzbauer stb. magánosok.

A magyar könyvek ezen több csoportban, de egymás mellett fölállított valóban nagy tömege mind a szemlélő közönségre, mind az angol jury tagjaira a legnagyobb benyomást tette.

A kiállítás fennebbi tárgyaihoz csatlakoztak a m. kir. közoktatásügyi miniszterium által kiadott különféle földgömbök, fali és kézi térképek, természettani és természetrajzi ábrák s az ezek mellé üvegszekrényekben elhelyezett Hauckféle természettani eszközök fényes gyűjteménye.

Ki voltok téve Handken geologia, Hatschek felekezeti, Kruspér, Tóth térképei, Pecky konstantinápolyi domború térképe, továbbá Posner vonalozott különféle papírai, a budai és pesti reálisiskolai növendékek föltűnő rajzolatai, dr. Pólya kitűnő gyümölcsfestményei stb.

Ott állottak az iskolai növendékek szellemi és kézi munkái, a vakok munkáival és olvasási kitűnő nyomtatványai; melyek a magyar tanügy állapotáról és fejlődéséről legalább magukra az angolokra talán még a svéd iskolák taneszközeinél is föltűnőbb hatást gyakoroltak.

A londoni kiállítási bíráló bizottság (jury), s azok tagjai közül Aleq. V. W. Bickers a magyar taneszközeiket különösebb figyelemre méltatta, és vizsgálata tárgyává tette; és mivel nyelvünket nem érté, könyveink cziméről és tartalmáról a kiállítást vezető biztos által magát fölvilágosította, szerzett tapasztalatait magasztalólag meg is írta „School board chronicle an educational record and review” czimű lapban; szólottak rólunk más lapok is, és mindig kitűnően.

Ez uton az angol-nemzet tanügyi állapotainkról és köznevelődésünkre nézve megkezdett nemes törekvéseinkről csakhamar bőven lőn fölvilágosítva s mindezek együtt az 1868-ki népiskolai törvényeinkre újabb világot vetettek és magukat az angol parlament tagjait újabb lelkesülésre gyújtották saját népoktatásuk rendezésére. — Közbeszéd tárgya lett Anglia előbbiek köreiben a magyar oktatás-ügy és kezdték törekvéseinket maguknak utánzásra méltó példányul állítani fel.

Ez volt taneszközeink kiállításának eredménye és jutalom, törekvéseink elismerésül. (Vége köv.)

A francia közoktatásügyér Párisról és Franciaországról.

A „Journal des Débats” a közoktatási miniszter beszédét közli, melyet az egyetem megnyitáskor mondott.

A beszéd sok érdekes részletet tartalmaz ezért közöljük azt.

„Az intézetet szervező alapszabályok köteleznek minket, az őt egyetemet illetőleg, minden évben egy nyilvános ülést tartani; de ezen ülés 1870-óta nem tartatott meg. Önök nem hagyták félbe munkáikat; mindenik egyetem megtartotta előadásait a szokott órákban. Még a commune alatt is, midőn minden jó polgár kétségbe volt esve Párisnak önmaga elleni védelmén s falain kívül kereste a szabadságot és a hazát, azok a kik nem menekülhettek s megvoltak győződve hogy Frankhon értelmi életét nem szabad megszakítani, eljöttek ide mindennap vigasztalódni, igazságok és öröksépek fölött értekezni. Így tehát önök tanai folytát, de ünnepet nem lehetett a haza gyásza közben tartani.

Vizsgálván egymást uraim, úgy teendünk mint a száműzött, a ki ama napon midőn házába tért, azonnal képeihez és könyvtárához sietett. Önök tudják, hogy

minő elővigyázatok tettek a háboru kezdetekor kincseink megőrizhetése végett. Az intézet két bizottmányt nevezett ki: egyet a szépművészetek egyeteméből, a másikat a történelmi feliratok és szépirodalom egyeteméből, hogy biztosítva legyen, mikép semmit sem hanyagolt el olyat, a mit az ész parancsolt. Ezen bizottmányok tanácsai hiven teljesítették. Azon héten midőn Páris bezárólása megkezdett, el lehetett helyezni az értékek bíró szobrokat és képeket, melyek a saint-cloudi és versaillesi palotákat és kerteket ékítették. Biztos helyre tették a sevrés-i köedény gyűjteményt a melyet most is csodálni lehet a kézművek termében, hová visszahelyeztettek. Az ostromzár alatt sem emlékeink sem gyűjteményeink nem szenvedtek. A bombáztatás, mely 21 napon át tartott, nem rontott meg egy szobrot sem. A Pantheon kupoláját áttörte egy golyó, de a nélkül, hogy Gros festményeinek csak egyikét is megrontotta volna. Kincseink maradéka is, mint egy csoda meg lőn mentve.

Nem ekként történt a commune alatt. Ezen lázadás uraim nem a kormányt akarta felforgatni, hanem fel akarta forgatni fenekestől a társadalmat. Megvalotta ezt maga. Mit hozott az nekünk a romok helyett, melyekbe döntött? Nemde a socialistáknak ma nincsenek tanai. Minden iskolájuk rossz hírből van és elhagyatott. Vannak katonáik, tábornokaik, vezetőik; de nincsenek apostolaik. Íróik csak ellenkezni tudnak. Mi nem tudjuk, hogy mit hozott a commune; de azt kétségkívül tudjuk, hogy az a mi megtámadott, civilisatiókn volt. Midőn végnapjaiban elégette az emlékeket, melyek Frankhon diszei voltak, de a melyek a világ birtokát képezték, azt gondoltuk volna, hogy kétségbe kell esni; de nem így van. Művét akként vitte, a mint akarta. Egy ellenséget sem tudta semmivé tenni, az állam törvényes kormányát sem; de szerzett magának még egy ellenséget, a civilizatiót, a legveszesebbet, mit harcjátékában szerezni tudott. Lehetne róla azt mondani, hogy az egy oly hatalom, mely szándékosan gyújtja meg a könyvtárakat s égeti fel a muzeumokat. A tűz melyet élesztett s rakot, fölemesztette a Tuillériákat, a városházát, a pénzügyi épületet, a d'Orsay parti palotát, a becsület-rend palotáját. Legtöbb nagy könyvtárainkat utolsó lapig elpusztította: a Louvre, városház, prefectura, rendőrség és államtanács könyvtárait.

Elvesztettünk gobelineket, nagyszerű szőnyeg műveket, melyeket Raphael, Boucher, Lancret és más modern mesterek készítettek. Egy gyönyörű ékességet, mely a Louvre s Tuillériák képét mutatta, s a mit Alauz és Coude készített, s a mely ma, a Tuillériák elégeése után, történetünkre nézve igen nagy veszteség. Kétszáz huszonkét régi festmény, oly művészetiek, melyekkel versenyre kevés kelhetne másnemi, a lángok áldozata lett. A csillagda két nagyszerű földmérési készletét, s egy csillagászati óráját vesztette el.

A nagy equatorial igen megrongáltatott, de nem helyreigazíthatatlanul.

A Louvre miatt egy egész napon át reszkeltünk.

A számos nézők, kik a saint-cloudi és meundoni magaslatocon voltak, s az égés folyamát a távolból kísérték, áhitattal imádkozott, hogy vajha a Szajna partján csapkodó lángok nyelve, megkímélné Raphael, Titian, Rubens és Lesneur festményeit. Itt is, látván a Tuillériákat a lángok karjai között melyek oly gyorsasággal terjedtek ki, s közeledtek, — irtóztunk, hogy kincseink a pusztulás martalécai lesznek. Ezen gyászos napra követezőn, a Luxembourg-palota alatt petroleummal telt edényeket találtunk sőt itt, épen ezen terem alatt is, melyben ülésezünk. Csoda, hogy sokkal iszonyubb pusztulás nem következett be. Mondhatni, hogy a tűz éppen a Louvre-nél állott meg. A Richelieu utcában egyetlen könyv, érem vagy kép sem veszett el.

A nemzeti irattár megmentetett; Franciaország története meg van mentve. Minden közkönyvtárunk, az Arsenál, Saint-Genève, Mazarine, Sorbonne, a luxemburgi könyvtár, a törvényhozó testület könyvtára, melyet Delacroix oly nagyszerűen ékített fel, mindannyian érintetlenül maradtak. A nemzeti nyomda, a pénzverde nem szenvedtek semmit is. Egy eltört üveg csiga, néhány elvesztett érem, nem tesznek ki egy muzeumot. A gobelinek gyára, melyeket első napokban elpusztultnak hittünk volna, nagy károkat szenvedett, de megint megkezdhetette munkáját.

A luxemburgi muzeum a robbanás daczára mely a lőpor kigyulladásából eredt a Cluny-palota, a szépművészetek palotája, a szent-kápolna melyet a rendőrségi prefecturának lángjai egyszer ölelni kezdettek volt, a Notre-Dame, összes templomaink, Einsen-Germain-des-Prés és Saint-Germain l'Auxerrois-tól egészen a Madeleine-ig kikerültettek az ellenséges golyóktól, s a commune csapásaitól. Jöhet Európa, Mi a világon ma is, mint tegnap, a tudományok első városa vagyunk.

A romok eltűnése sem fog késni. Mondják, hogy a szajnai községtanács elhatározta a városházának felépítését, úgy miként azt Domenico Boccardo tervezte. Művészeink egyik legnagyobbika a Tuillériákat oly díszesen fogja fölépíteni, mintha Delorme P. kezei alól támadnának azok fel. A homlokzat tornáczeit Jean Bullant és Pére Ducreau építendik, az új palotát két nagy szár-

nyával egyesítve a Louvre-nek, s a Caroussel-tért egy-
nes összeköttetésbe helyezik a kertekkel. A nemzeti
gyűlésben egyhangulag baszlik a vendome téri szobor
fellállítását. A megszünt ipar munkához lát s építi Rivoli
és d'Orsay palotáit; végül a becsületrend helyreállította
palotáját, a nélkül, hogy más segélyt elfogadott volna
mint a rendhez tartozókat. Így néhány hó alatt Páris
visszakapta, tehát, hogy bővítette régibb fényét. Páris
helyreállítja Páris. De mennyi idő s mily áldozatok árán
fogjuk helyreállítani Franciaországot?

Más helyen azt találjuk, hogy vagyont és vért
vesztettek, a tudományoknak, irodalomnak és művészet-
nek szentelt helyen csak azt keressük, hogy hol van a
moralis és az értelmi erő. Ez egy népre nézve nagy
kérdés. (Vége köv.)

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, november 3.

(—) A **nőegylet kiállításának helyisége** még
csak pár napig lesz nyitva, s így azok, kik meglátoga-
tását halogatták, könnyen el is maradhatnak belőle, pe-
dig valóban igen sok szép tárgy van kiállítva, a ma-
lyeknek megtekintését kár lenne elmulasztani. Folytatva
tegnapi tudósításunkat, miután alkalmunk volt az egyes
tárgyakat újabban is megsejlelhetni, még a következő-
ket emeljük ki: a női kézimunkák közül feltűnő a gr.
Esterházi Kálmánné, Korbuly Ida k. a. és a nőképződe
első osztályától kiállított diszpárnák — továbbá figyelmet
ébresztenek a Szarvadi kisasszonyok által bemutatott
fehérneműk, ugyancsak a selyem készítmények közül a
Baló Sándorné és az Andraschovszki nővérek selyem fo-
nalai. A gazdasági egyetel gazdag gyümölcs kiállításában
színen gyönyörködhetik a szem, valamint a képtárba
helyezett Zessner és a b. Szentkereszti Stefáni k. a. által
készített olajfestményekben is. Feltűnő végre a gr. Bánffy
Albertnél beadott szőnyegek és a vetemények, a be-
fűttek közül pedig a Szilvási Miklósné kiállítottak ér-
demek kitüntetését.

— **Baró Orczy Bódog** a pesti nemzeti színház
intendánsa színházunkat meglátogatni kívánván a műso-
rozon egy kis változtatást kelle tenni. A holnapra bir-
detét „Sakk a királyznak” című vígjáték elmarad,
helyette „Bánk-Bán” a dráma megy, vasárnap pedig
„A erdő szépe”-fog előadni.

— **A „Székely Hírlap”** írja M. Váshelyről.
Oly roppant érelt látunk kifejteti az indóházi munká-
tok körül, a melynél nagyobbat képzelné is alig lehet;
mert néhány nap óta még éjjel fáklia- és lámpa fény
mellett is dolgoznak, s mult vasárnap kettőzött bér mel-

lett dolgozott több szakmunkás. Egy legnagyobb fajú gőz-
mozdony is már megérkezett, ugyintén az itteni ke-
zelő személyzetnek is egy része. Ha valami rendkívüli
akadály nem jön közbe, az időjárás vagy elemi véletlen-
ségek által, úgy remélhető, hogy a vasutmenetek 10—
15 nap mulva megkezdhetnek.

— **Magyar bányajog** írta Dr. Sipos Árpád,
ügyvéd és kir. jogakadém. tanár 16 kötetű művevel.
Ára 3 frt. o. é. N.-Vár. Kiadja Hügel Ottó. 1872.
E szakművet annál inkább ajánlhatjuk mert szerző oly
modorban írta meg ezt, hogy ne csak szakférfiak hasz-
nálhassák; e felett a 440 lapra terjedő munka, csinos
kiállítás mellett is nagyon olcsó árban szerzhető meg.

— **Rumén kötvények.** A „Monitorul” a Strouss-
berg féle ügyben hozott választott bírósági ítélet szö-
vegét hozza. Az indokok legkivált az engedélyező ok-
mány 23. cikkére támaszkodnak, mely azt határozza,
hogy ha a pályamunkálatok megkezdésére és befejezé-
sére szabott határidők letelnek és oly halasztás áll be,
mely nem a vis major által igazolható, az engedély meg-
szüntendő. Miután pedig — így következett a válasz-
tott bíróság 1871. június 18-án letelt, és mind az en-
quété-bizottmányok jelentéseiből, mind a március 30-án
kinevezett választott bíróság jegyzőkönyvéből az tűnik
ki, hogy a galatz-bukaresti vonal oly állapotban van,
hogy a kormány azt át nem veheti, és hogy az engedé-
lyesek beszüntették az építést, a nélkül, hogy ez iránt
kielégítő igazoló okokat hoztak volna fel; minthogy
továbbá a galatz-románi vonal határideje decz. 18-án
letelik, az pedig a nélkül hogy kiépített volna az en-
gedélyesek által elhagyatott; tekintve, hogy a bukarest-
varosarvai vonal még csak terv stadiumában van; hogy
dr. Stroussbergnek egy február 24-ki sürgönyében ma-
guk az engedélyesek be nem fejezettnek nyilatkozták a
munkálatokat, azok újra megkezdését azonban önkényes
feltételekhez kötik, hogy a letétemény eltűnése Berlinben,
az engedélyesek azon vonakodásával együtt mely szer-
int az esedékes szelvénykamatok a kötvények bir-
tokosainak megfizetni nem akarják, a megállapított ha-
táridők értékét teljesen megszünteti; tekintve az engedé-
ményesek azon nyilatkozatát, miszerint az építést az
eredeti feltételek alatt nem folytathatják; ez indokokból
és a fennnevezett 23. cikk alapján a választott bíróság
a Stroussberg-féle engedélyt felbontottnak nyilatkoztatja
ki, a nélkül, hogy ez által a rumén államnak dr. Strous-
berg és consortiuma elleni egyéb kártalanítási igényeinek
praedicicálna.

— **Orosz hadi készülődések.** A „Golos”
közleménye szerint az orosz kormány a jövő év kezde-

tével vár Birminghamból 30,000 löfegyvert a gyalogság
számára s 14,000 lovassági karabint a szeszrojezokoi
gyárból. Ezen kívül a tulai fegyvergyár a nevezett ha-
táridőre 6000 puskát és 50 golyószóró üteget, minde-
niket 8 szertelével, egyéb belföldi fegyvergyarak pedig
a jelenlegi orosz ágyúkészlet 10%-át tartoznak kiállítani.

— **A jövő üncözás Országoságban**
miután az új hadállítási törvény még el nem készült, az
eddig szokás szerint s oly arányban fog történni, hogy
minden 1000 lélek után 6 üncöz kiállítandó, mi, bele
nem számítva az orosz-ázsiai tartományokat s a kóbor
népeket 260,000 üncözot ad.

— **Érdekes levél.** Az Nagyerdemü Mező-Kö-
vesdi Fő Posta Expeditorhoz. Igen Tisztelt Expeditor Ur!
Mivel Pestvárosse Nem oly kissi bnál natstásához ké-
pest és ezelőtt laktam azmult Fertájbán Terézia Város
Rákosárok uttza 882 második szána alatt és nékem oly
lakásomat az ott maradt szomszédok az Pénzes levél
Hurtzolónak meg nem — monták Hogy Leopöld Város
Geiza Utza Harmadik számá hoz mentem lakni az so-
gorom hoz asztalos Mester Filár Albert Urhoz, és igen
Kérem az nagy érdemü Expeditor Urat hogy azon levél
Mely. 6. az az Hat Új Forintal Szóllott Pestre Rákos
Arok utza 882dikhez szolt Méltóztassan Vissza Küldeni
Minel hamarább Az T. Erdemes Uraknak maradok Hü
Tisztelője — atresz — Pest Leopöl-Város Géza uttza
3 számához Filár Alberthez Nemes Eröss Jánosnak az
Levél Jön Gelejáról.

— **A kolozsvári takarékpénztár** 1871. okt.
havi üzlet forgalma. Bevétel: 196 betét után 45,616 frt
21 kr. Visszafizetett váltók 106,133 frt 08 kr. Visszafi-
zetett előlegek 595 frt. Befizetett kamatok 2443 frt 81
kr. Illetékek 792 frt 45 kr. Részvény átiratási díj 2 frt.
Bécsi bankháztól eladott értékpapírokért 17,745 frt.
Visszafizetett elhelyezmények 5000 frt Elhelyezmények
után befizetett kamat 58 frt 34 kr. Értékpapírok eladá-
sából 40,860 frt. Értékpapírok kamataiból 142 frt 95 kr.
Államilleték előlegek után 24 frt 35 kr. 219,413 frt 19
kr. Pénztári maradvány szeptember 30-ról 56,170 frt 44
kr. 275,583 frt 63 kr. Kiadás: Visszafizetett betétek s
tőkésített kamatok 118 t. után 70,150 frt 34 kr. Betétek
után fizetett folyó kamatokra 35 frt 53 kr. Leszámitott
váltókra 97,110 frt. Előlegek értékpapírokra 7860 frt.
Kezelési költségekre 20 frt. Felszerelési költségekre 199
frt 74 kr. Tiszti fizetésekre 263 frt 32 kr. Házbér a hi-
vatali helyiségért 500 frt. Többek számlájára 35,500 frt.
Megjelenési tiszteletdíjakra 93 frt. Bécsi bankháznak
értékpapírok vételére 18,000 frt. Jövedelmi adóra 147
frt 93 kr. Értékpapírok vételére 17,720 frt. Értékpapírok
után megfizetett kamatokra 25 frt. Államilleték előlegek

után 24 frt 35 kr. 247,649 frt 21 kr. Pénztári marad-
vány október 31-én 27,934 frt 42 kr. 275,583 frt 63
kr. Kolozsvárt, október 31-én 1871.

(—) **Nemzeti színház.** Szép Helenának teg-
napelőtt nagy közönsége volt. A czimszerepet Szilágyiné
asszony elég kedélyvel játsz — s többször meg is
tapsolták. A férfi szereplők közül Zajongit (Páris) és
Kassait (Menelaus) emeljük ki. Megjegyezzük azonban,
hogy a mai előadás, noha rövidtve volt, mégis hossza-
sabbnak tetszett mindnyájunknak, mind máskor, minek
okát a szereplők kedv nélküli játékának tulajdonítjuk.

Szombaton, november 4-én „Bánk-Bán.” Ere-
deti tragedia 5 felvonásban.

Távíratí tudósítás a bécsi börzéről.

Oct. 31-ről: 5% Metalliques 58.10.5% Nemzeti
kölesön 68.20. 1860-diki államkölesön 100.25 Bank-
részevények 790. Hitelesrészevények 297.70. London 117.
45. Ezüst 117.50. Cs. kir. arany 5.62. Napoleondor
9.36%.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 80.25.
Temesi 78.50. Erdélyi 74.75. Horv.-Slavon —.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

N y i l t t é r .

(277)

31-40

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfierő)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker
biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülés és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és
délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám,
1-ső emelet 14. sz.

Díjjal ellátott levelekre azon-
nal válasz adatik.

Hivatalos.

Sz. 121—1871 ár. 2—3 (308)

Hirdetmény.

1870-ik év deczember 17-én 121. sz. a.
felvett jegyzőkönyv alapján közhírré tétetik,
miszerint Ifyfalván 1870. deczember 4-én
végrendelet hátra hagyásával elhalt Kövendi
máltóságos Gál József hagyatéka tárgyában —
alóli törvényszéknél az örökösödési nyilat-
kozat megfételére, folyó hó 1871-ik év no-
vember 30-ik napján d. e. 9 óra tüzett ki,
mikor mindazok kik ezen hagyatékhoz jog
igényt formálnak, vagy egyéb követelések
vagyunk, ezen határidőig alóli törvényszéknél
jelentésk be, mivel későbbi bejelentéseknek
hely nem fog adatni.

Ifyfalva törvényszékének 1871. október
21-én tartott üléséből.

Heineth István,
törvényszéki jegyző.

Sz. 1806—1871. 2—3 (311)

Hirdetmény.

A m.-ujvári m. kir. sóbánya hivatal részére
közhírré tétetik, hogy az 1872-ik évi gabona
nemek szükségletének szállítás után leendő be-
számlázás czéljából folyó év november 15-én
délutáni 10 óráig a sóbánya hivatalhoz be-
nyújtandó írásbeli ajánlatok nyomán egy má-
sodik árjelést tartand.

A versenyezni kívánók kötelesek ajánlatuk-
nak megfelelő 5% bántárpénzt készpénz vagy
magyar vasuti államkötvényekben írásbeli aján-
latukhoz esatolni, mely bántárpénz egyszerű-
módra legkedvezőbb ajánlat tevőnek óvadéku be-
fog számíttatni, az 1872-ik évi gabona szük-
séglet ekképpen jelöltetik ki úgy mint ausztriai
mérőben:

6300 bécsi mérő 82 ű sulyu elegybuza,
melynek vegyítése 1 rész tiszta rozs 2 rész
tisza buza leend

2600 bécsi mérő száraz kukuricze.
Az ide vonatkozó árjelést és szállítási fel-
tetelek az előbb írt m. kir. sóbánya hivatal
irodájában megtekinthetők.

A m. kir. sóbánya hivatal. Maros-Ujvárt,
1871. október 27-én.

Nem hivatalos.

Tanár dr. Lapiérre
befecske
3 nap alatt gyógyít*) minden hűdcső-
kifolyást, valamint fehérfolyást nők-
nél, még üdült állapotban is. Egy pa-
lacz ára használati utasítással 1 tallér
20 ez. garas. Az összeg beküldése
mellett, szigorú titoktartás alatt kap-
ható
Witt A. által
Berlin, Lindenstrasse 18.
(*) Szakakt gyógyított.
18—* (256)

Minden cikket, a melyek különböző hírlapokban hirdette vannak, bármely szakmához tartozzanak, megkeríti Glattau N. bazárja 10%-kal olcsó-
ban, mint a hogy azokat az illető czégek hirdetik. — Teljes árjegyzékek több mint 15,000 cikkéről ingyen és bérmentesen küldetnek meg.

Következő mesés olcsó árak mellett árul és küld meg a vidékre

GLATTAU N. ELSŐ PÁRISI BAZÁRJA

Austria számára Bécsben. Stadt, verlängerte Kärntnerstrasse Nro. 51, a Todesco palotában.

Ajándékok férfiak, hölgyek és gyermekek számára:

Bécsi bőrárak,

a világ legjobb gyártmányal gyanánt
ismervék:

Női kézi táskák, aczélabronccsal, 1 drb. 65,
75, 90 kr. 1 ft.; egész nagy 1.20, 1.50; legi-
nomabb chagrin-bőrből, aranyzott zárral és csat-
tal, darabja 1.80, 2, 2.50; nagy 3, 3.40;
egész nagy 3.80, 4; előtárisznyával 1 ftal több.

Gyakorlati pénztárcák, férfiak, höl-
gyek és gyermekek számára, aranyzott
zárral vagy gummi szorítóval, darabja 35, 50,
85 kr; finom 1, 1.30, 1.70; egész finom 2,
2.50, 3, 3.50.

Gyakorlati szivartárcák, 1 drb. 40,
80 kr; finom 1, 1.20, 1.50, legfinomabb 2, 2.50,
3, 3.50, 4, 4.50.

Levél- és pénztáskák, gyakorlati beosztás-
sal, 60, 80 kr. finom 1, 1.20, 1.50 kr, legi-
nomabb 2, 2.40, 2.80, 3.20, 4 ft.

Jegyzőkönyvek 10, 15, 20, 25, 30 kr; fi-
nomak bőrkötésben 40, 50, 60, 80 kr. 1 ft.

Utazó táskák, legkezebb bőrből zárral, 1
drb. 2.10, 2.40, 2.70, 3.10, 3.70, 4, 4.30,
4.80; az árak a nagyság szerint számítvak.

Waterproof-utibőrdők, gyakorlatilag be-
rendezve és elosztva, 1 drb. 2.40, 2.80, 3.50,
4 ft. egész nagyok 4.50, 5, 5.50, 6 ft.

Úti palaczkok pohárral bőrbőrítékben, 1 drb.
1.20, 1.50, 1.80, 2.10, 2.40.

Disz-albumok.

Colossális választékban és változatosságban. 1 db.
25 képre 35, 60, 80 kr. 1 ft. finom diszt-
ményű 120, 1.50, 1.80, 2, 2.50; 1 drb.
50 képre 65, 90 kr. 1.20, 1.50, legfinomabb
disztive, képekkel sat. 1.80, 2, 2.50, 3, 3.50
4 ft; 1 drb. 100 képre 3, 3.50, 4, 5—12 ft;
1 drb. 200 képre 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 7—18
ft. utóbbiak a legújabb diszpeldányokban.

Albumok zenével, melyek a felnyitások két
szép darabot játszanak, igen alkalmasok aján-
dékokra, s minden szalon díszére szolgálnak;
1 drb. 1/2 octav alakban legkezezsabb kötéssel
8 ft 50 kr, még finomabb 11 ft. legfinomabb
14, 16 ft; 1 drb. 1/2 octav alakban hasonló ki-
állításal 11, 12, 14 ft, 16—18 ft. diszdarabok
negyedrét alakban 14, 16, 18, 20, 24 ft.

Írómappák, minden darab bezárható, igen gya-
korlati 1 ft. 1.20, 1.50, 2 ft. ugyanazok teljes
írószerezelle 2.20, 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50.

Necessariek legizletesebb kiállításal, minden
szükséges varró eszközzel ellátva, darabja 45,
60, 80 kr. 1 ft.; nagyobbak 1.50, 1.80, 2 ft.
sat.; egész nagyok, finomak 2.50, 3, 3.50, 4,
4.50, 5 ft. diszdarabok ajándékokra 6, 7, 8,
10, 12, 14 ft.

Vidéki t. lakosok, a kik Bécsből akármít meg akarnak rendelni, mindent megkaphatnak Glattau N. párisi bazárjából. Még a legkisebb megrendelés is szigoruan,
pontosan és lelkiismeretesen teljesítettik.

Báli és séta-legyezők.

Colossális választékban. — 1 drb. egyszerű, szép
30, 40, 50, 60 kr; legszebb festéssel 40, 60,
80 kr. 1 ft. 1.20, 1.40; legdisztisebb kiál-
lással 1.80, 2, 2.50, 2.80, 3.20, 4.80, 5 ft.
Virágokréta benné rejtett legyezővel, a mely
eszkész szerint azonnal eltűnhet, 1 drb. 80 kr.
1 ft. 1.50; legfinomabb 2.50, 3, 3.50.

Legjobb fésűk, kemény kauscukból.
1 pipere-fésű 15, 20, 25, 30, 35 kr; 1 portésű
20, 25, 30 kr; 1 nyelfésű 25, 30, 35 kr; 1
tűzőfésű 30, 40, 50 kr; egy zseb-fésű 10,
20, 25, 30 kr; zseb-fésű tűkkel és kefével
25, 30, 40, 50 kr.

Legjobb, új mód szerint fogott kefék,
melyek e minőségben csak itt kaphatók. 1
hajkefe 30, 40, 50 kr; finom 65, 85 kr. 1 ft;
legfinomabb 1.50, 1 ruhakefe 60, 80 kr.
1, 1.20; legfinomabb 1.50, 1.80, 2 ft. legi-
nomabb fogkefe 15, 20, 25, 30, 35, 40 kr;
körömkefe 25, 30, 35, 40, 50, 60, 80 kr.

Mosó-szappanok csak egész finom minőse-
gűek, 1 tucet nagy glycerin-szappan 1 ft.
15 kr; 1 tucet nagy keserű mandula
szappan 85 kr. 1.40; 1 tucet virág-szappan,
minden illatra osztva 1.90, 2.50; 1 tu-
czet gyümölcs-szappan, minden gyü-
ölcsnemet hiven utánozva 95 kr. Ezenkívül
minden más szappannemek.

Igarnti levélpapír, mely 100 drb. leg-
finomabb levélpapírt teltszerűségi betétivel vagy
nével, 100 drb. legfinomabb börtököt és 100
drb. pecsétárasztót tartalmaz. Mindössze 1 ft;
még finomabb 1 ft 30 kr; legfinomabb színes
börtökkel 1 ft 70 kr.

1000 drb. arany lak-levélpapírt. szí-
szabadalmazott módon gumizva, teltszerűségi
czéggel, ezimrel sat. csak 1 ft 60 kr. 500
drb. 1 ft 25 kr.

Néklülőzhetlen az utazásnál egy jó
Lefancheux-Revolver, mely 6 másod-
perczen 6 biztos lövést ad, anélkül hogy kaka-
st keljen felhúzni. E gyorsaság mellett a fegyverek
a legnagyobb hordtával bírnak. 1 drb. 7 mil-
limeteres 13 ft 50 kr, kemény töltés hozzá
100 drb. 3 ft. 50 kr, 9 millimeteres 17 ft.
töltés 4 ft; 12 millimeteres 19 ft. töltés 4 ft.
50 kr; öklörevolverek 5 ft. hussznak da-
rabja 8 ft. 50, töltés hozzá 3 ft. 50 kr.

Komoly szó a pipásokhoz!

Gyakran megtörténik, hogy rossz szivarpapír hasz-
nálása miatt emelyges marad a szájbán, mely
az egészségre nagy mértékben káros. E bajon
most gyökeresen segítve van, mert most török
dohányt papír nélkül a legkezelemetesebben szív-
hatni. Egy üveg-szipka, melybe a dohányt be-
tűnhetni, pótolja a papírt s kevesbit a szivar-
csinálási időt és ára csak 25 kr.

Vidéki t. lakosok, a kik Bécsből akármít meg akarnak rendelni, mindent megkaphatnak Glattau N. párisi bazárjából. Még a legkisebb megrendelés is szigoruan,
pontosan és lelkiismeretesen teljesítettik.

GLATTAU N. első párisi bazárja

Austria számára Bécsben. Stadt, verlängerte Kärntnerstrasse 51, a Wallfischgasse szegletén, a Todesco-palotában.

NB. Elárusított különös engedményt kapnak.

Ny: Gáman János örököséinél Kolozsvárt.